

GENERALUL ȘTEFAN GUȘĂ - OMUL ȘI COMANDANTUL

Colonel dr. Vasile Tutulea

L-am cunoscut pe generalul Ștefan Gușă în cel puțin cincisprezece-douăzeci de secvențe, la Regimentul 2 Tancuri (Târgu-Mureș), Divizia 6 Tancuri „Horea, Cloșca și Crișan” (Târgu-Mureș), la Comandamentul Armatei a 4-a „Transilvania” (în 1990, când revenit de la București, retrogradat din funcția de șef al Marelui Stat Major), în funcția de șef de Stat Major al Armatei a 4-a (Cluj-Napoca), unde a lucrat câțva timp, după care a fost mutat în funcția de comandant al Armatei a 2-a Buzău. L-am cunoscut și la Turda, în vreo trei-patru secvențe, când era comandant al unui regiment de tancuri (Regimentul 6 Tancuri), la o serie de convocări, aplicații și activități cu tinerele cadre, fiind apreciat ca unul din cei mai vrednici comandanți de regiment de tancuri, respectat și iubit de subordonații săi.

Până în 1989 și după 1990, până la moartea lui, destul de suspectă, eu unul personal nu am auzit nici un cuvânt de răutate la adresa generalului Gușă, ci numai cuvinte de laudă, de respect și înaltă apreciere din partea tuturor generalilor, ofițerilor, maștrilor militari și ostașilor cu care am venit în contact. Era un mare om, care ținea la oameni, și-i apăra în orice situație, era exigent și drept cu toții.

Nu făcea rabat de la regula bunului simț și ale omeniei, era apropiat de subordonați și extrem de atent față de problemele și greutățile cu care se confrunta fiecare, inclusiv în plan familial. Își cunoștea oamenii cu care lucra în cele mai mici detalii. Nu-i neglija nici pe cei mai mici în funcții, mai ales pe mecanicii conducători de tancuri, subofițeri care duceau greul la aplicații, tragerile de luptă în companiile și batalioanele de tancuri. Era tot timpul un om printre oameni și un om pentru oameni. Așa l-am văzut și l-am simțit eu la Regimentul 2 Tancuri (Târgu-Mureș) și în Comandamentul Armatei a 4-a „Transilvania” (Cluj-Napoca), unde i-am fost subordonat, deschizând ușa în mai multe rânduri la biroul colonelului și generalului Gușă. Îi plăcea ordinea, disciplina, sinceritatea și solidaritatea.

Aceste impresii, de fapt calități umane, mi-au fost confirmate cu trecerea timpului. Nu i-a uitat pe cei de la trupe, care tot timpul au dus greul în pregătirea pentru luptă a efectivelor. Era apropiat față de subordonați, dar nu familiar, cinstit și corect. Insufla mult respect și încredere prin prezența sa. Era un foarte bun specialist în arma tancuri, ofițer inginer și cu Academia Militară Generală absolvită. Datorită comportamentului său distinct, îți era pur și simplu rușine să nu execuți ordinele lui. Prin comportamentul său îți imprima mult respect și solicitudine. Era foarte solidar cu oamenii și la bine și la greu. Stimula pe cei harnici, pe cei care veneau cu inițiative valoroase, care promovau noul în instrucție și educație, mai ales la instrucția de specialitate și instrucția tactică, la tragerile de luptă cu echipajele de tancuri, cu plutoanele și companiile de tancuri, lucruri pe care le-am văzut eu pe viu și trăit la Regimentul 2 Tancuri (Târgu-Mureș) în 1982, la alte activități din Divizia 6 Tancuri. Era devotat armeei tancuri în care s-a consacrat și și-a investit întreaga sa inteligență, pregătire și sănătate. După aplicațiile tactice, destul de grele și dese care se desfășurau atunci (1980-1993) știa să recompenseze munca oamenilor spre a-și reface forțele fizice și psihice.

Îmi amintesc că la o inspecție a ministrului Apărării Naționale din lunile iulie-august 1982, la care Regimentul 2 Tancuri a fost apreciat cu calificativul „FOARTE BINE”, a venit în cazarma unității și a mulțumit întregului efectiv pentru rezultatele obținute, fiind entuziasmat de dăruirea și eforturile pe care le-au făcut ofițerii, subofițerii și militarii din regiment. A mulțumit și salariaților civili, apoi după ce tehnica a fost în ordine, întreținută, curățată, a ordonat comandantului de regiment, colonelul Balean Achil, să-i recompenseze cu trei-cinci zile învoire (zile libere). Unii au fost recompensați de el personal cu câte șapte-zece zile. Alții au fost recompensați de Ziua Armatei României – 25 Octombrie, iar cu alți ofițeri s-a întâlnit la o masa festivă ce s-a organizat atunci, unde a fost deosebit de fericit, mulțumindu-le pentru eforturile depuse. Știa să-și aprecieze subordonații după muncă, fapte și rezultate. Ca militar de carieră cred că a știut să-și joace rolul în orice situație. Se adapta și integra foarte ușor la specificul oricărei colectivități, simțea pulsul zilei, al grupurilor umane cum se spune. Îi plăcea să cunoască realitatea din fiecare unitate, subunitate, așa cum era, dură, aspră, cu fel și fel de greutăți. Tot timpul da speranțe subordonaților, nu era egoist sau individualist, discuta lucrurile direct, pe față, deschis, fără ocolișuri. Era contra minciunii și-i ura pe mincinoși. Îmi amintesc că această idee o propaga deschis cu prilejul întâlnirilor pe care le avea cu ofițerii și subofițerii, în funcția de comandant al Diviziei 6 Tancuri „Horea, Cloșca și Crișan”. Și eu am participat la asemenea întâlniri, unde era foarte scurt și concret, un practicant, un om al faptelor. Nu-i plăceau vorbăria și angajamentele fără acoperire. În perioada respectivă era la modă practica când mulți ofițeri și subofițeri își luau tot felul de angajamente, dar unii nu le respectau. Pentru colonelul inginer Gușă Ștefan cuvântul dat trebuia respectat. Și nu oricum, ci la înalt nivel.

Numirea în funcția de șef al Marelui Stat Major a generalului Gușă nu a fost întâmplătoare. Ea a fost rezultatul muncii depuse, a competenței și valorii sale de necontestat. Promovarea sa cred că a fost și rezultatul aprecierilor de care s-a bucurat în rândul corpului de generali, dar mai ales a eșaloanelor superioare. S-a discutat și se discută foarte mult că promovarea sa a fost un „accept sufletesc” al generalului Vasile Milea, care ținea la generalul Gușă și-l aprecia enorm pentru tot ceea ce făcea. Și mai ales că era tanchist ca și generalul Milea. Nu este exclusă această ipoteză. Dar cred că predominante au fost calitățile sale deosebite, competența și valoarea personalității sale.

Referitor la prestația generalului ca șef al Marelui Stat Major, mi-e greu să mă pronunț, întrucât nu i-o cunosc, nelucrând la eșalonul respectiv. Însă mi-aș permite o apreciere pe care au simțit-o majoritatea ofițerilor de la Comandamentul de Armată, de divizii și regimente. Mă refer la amplul volum de documente întocmite pe linie de mobilizare în perioada 1987-1989, la perfecționarea sistemului de mobilizare, unde se simțea stilul său de conducere și capacitatea extraordinară de muncă. În perioada respectivă documentele de mobilizare au fost revăzute și îmbunătățite în vreo două-trei rânduri.

Cât privește participarea și implicarea sa în evenimentele din decembrie 1989, din ceea ce s-a publicat și scris până în prezent, personal consider că generalul Gușă și-a făcut cu cinste și deplin datoria. Istoria și istoricii cred că vor putea dovedi, și dovezi sunt suficiente, că generalul Ștefan Gușă a fost patriot adevărat, care și-a făcut datoria în acele momente grele și de cumpănă pentru România. Și-a făcut datoria din cel puțin trei puncte de vedere: a prevenit prin modul său suplu, inteligent, de colaborare cu Ministerul de Interne un război civil, un război care era luat în calcul de inamicii din afara granițelor țării care urmăreau să pună „cap în cap” cele două ministere, iar pe acest fond să se realizeze o intervenție străină din afară; în al doilea rând, generalul Gușă a asigurat coeziunea dintre Armată și popor în acele momente grele și de cumpănă, a fost un garant, un stâlp puternic și credibil, inclusiv prin aparițiile sale de la televizor și de la radio. Armata Română, așa cum se știe, după moartea generalului Milea a trecut în masă de partea Revoluției, prevenindu-se o baie de sânge. El și generalul Stănculescu au ordonat ca Armata să se retragă în cazărmi. În al treilea

rând, a repetat cu insistență în acele momente foarte tulburi și confuze că Armata Română este la datorie, de partea poporului român, iar „atâta timp cât el este la comandă nu va permite ca vreun picior de rus să intre în România”, afirmație care a fost difuzată în mai multe rânduri. Mijloacele mass-media centrale au întărit spiritul de coeziune al Armatei și întregii națiuni pentru a preveni orice intervenție străină din afara granițelor țării. Se cunosc astăzi imaginile apocaliptice și „invenția” cu cei 60.000 de morți, care în realitate au fost sub 1.500 de morți, dintre care mulți uciși au fost din rândul militarilor. Probabil că era mai bine să se fi retras la Marele Stat Major de unde să conducă operațiunile și activitățile militare.

Schimbarea din funcție a generalului Gușă nu a fost o soluție oportună. Evenimentele care au avut loc la Marele Stat Major au demonstrat că generalul Gușă avea puternice atuuri. Probabil că schimbarea sa s-a făcut din rațiuni militare externe, dar și din orgoliul unor generali pensionari reactivați după 21 decembrie 1989, mulți dintre ei fiind nemulțumiți de politica promovată de cuplul dictatorial Ceaușescu. Reactivarea celor șaiszeci de generali și colonei, trecuți la pensie, s-a dovedit o soluție neplauzibilă, care a fost revocată de practică. Lucrurile în loc să se simplifice la nivelul conducerii Ministerului Apărării Naționale, a Marelui Stat Major și a altor eșaloane, s-au complicat, creîndu-se multe animozități și suspiciuni.

Și după 1990, până la deces, generalul Gușă și-a făcut datoria la Comandamentul Armatei a 2-a de la Buzău. El s-a manifestat ca un adevărat om și prieten, un militar cu calități de excepție. Istoria militară va consemna la locul potrivit faptele și întreaga sa activitate.